

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **F., s.r.o.** so sídlom v B., IČO: X., zastúpeného JUDr. D. T., advokátkou so sídlom v B., proti odporcom **1/ P. W.** a **2/ A. W.**, obom bývajúcim v B., zastúpeným JUDr. S. P., advokátkou so sídlom v B., **o zaplatenie 1 020,96 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 42 C 41/2011, o dovolaní odporcov 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2012 sp. zn. 6 Co 249/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2012 sp. zn. 6 Co 249/2011 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 5. októbra 2011 č.k. 42 C 41/2011-167 uložil odporcom 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi do 15 dní sumu 1 020,96 € s príslušenstvom (špecifikovaným vo výroku tohto rozsudku); zároveň rozhodol o náhrade trov konania. V odôvodnení uviedol, že odporcovia sú vlastníkami bytu č. X., ktorý sa nachádza v bytovom dome v B. Navrhovateľom požadovaná suma predstavuje nedoplatok odporcov zistený pri vyúčtovaní nákladov spojených s užívaním ich bytu za roky 2008 a 2009 v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 182/1993 Zb. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Odporcovia tvrdili, že navrhovateľ nie je v danom prípade aktívne vecne legitimovaný, vyúčtovanie bolo vykonané nesprávne, nezohľadnilo nimi vynaložené náklady na nevyhnutnú opravu strechy a na zateplenie ich bytu. Súd prvého stupňa sa na základe výsledkov vykonaného dokazovania nestotožnil s touto argumentáciou odporcov a konštatoval, že práva, zohľadnenie ktorých v tomto konaní odporcovia požadovali, sú premlčané. Pokiaľ odporcovia

sami a bez súhlasu ostatných vlastníkov bytov v bytovom dome zateplili ich byt, nevznikla tým nikomu inému povinnosť nahradiť odporcom náklady, ktoré im pri tom vznikli. Nebolo ani preukázané, že by navrhovateľ nesprávne účtoval náklady spojené s odberom studenej vody. Súd prvého stupňa z týchto dôvodov opodstatnene podanému návrhu vyhovel a odporcov zaviazal zaplatiť navrhovateľovi ním uplatnenú sumu spolu s úrokom z omeškania (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Rozhodol, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia.

Proti uvedenému rozsudku podali odporcovia 18. októbra 2011 odvolanie.

Navrhovateľ podaním z 25. novembra 2011 vzal návrh v celom rozsahu späť; tento úkon odôvodnil tým, že odporcovia mu zaplatili istinu 1 029,96 €, príslušný úrok z omeškania a aj časť náhrady trov konania.

Odporcovia 1/ a 2/ listom, ktorý bol odvolaciemu súdu doručený 27. marca 2012, oznámili, že so späťvzatím návrhu nesúhlasia a istinu s úrokom z omeškania zaplatili navrhovateľovi iba preto, aby zabránili ďalšiemu zvyšovaniu sumy požadovanej navrhovateľom, teda nie preto, že by s rozsudkom súdu prvého stupňa súhlasili.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. apríla 2012 sp. zn. 6 Co 249/2011 pripustil späťvzatie návrhu, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil; odporcom uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že navrhovateľ vzal návrh späť v čase po rozhodnutí súdu prvého stupňa, avšak predtým ako sa rozsudok súdu prvého stupňa stal právoplatným, preto odvolací súd po prejednaní veci bez pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) postupoval v zmysle ustanovenia § 208 O.s.p., podľa ktorého „ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník z vážnych dôvodov s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví“. Odvolací súd mal za to, že nesúhlas odporcov so späťvzatím návrhu nemožno považovať za nesúhlas z vážnych dôvodov, predovšetkým preto, že odporcovia po vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa uhradili navrhovateľovi istinu, príslušenstvo i časť trov konania. Ich tvrdenie, že istinu uhradili iba z dôvodu, aby sa nezvyšovali úroky z omeškania, nie je možné považovať za vážne dôvody nesúhlasu so späťvzatím návrhu.

Nebol preto dôvod pre nepripustenie späťvzatia návrhu a pokračovanie v tomto konaní, lebo zaplatením istiny s príslušenstvom zanikol totiž predmet sporu. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 146 ods. 2 druhá veta O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní s odôvodnením, že im odvolací súd odňal možnosť pred súdom konať. Odvolací súd aplikoval ustanovenie § 208 O.s.p. v znení, ktoré nebolo účinné v čase jeho rozhodovania. Uvedené ustanovenie v znení, ktoré bolo skutočne účinné v čase jeho rozhodovania, nevyžadovalo, aby pre nesúhlas so späťvzatím návrhu mali „vážne dôvody“. Odvolací súd mal v súlade so zákonom zohľadniť, že so späťvzatím návrhu nesúhlasili, a v konaní mal bez ďalšieho pokračovať. Opačný postup odvolacieho súdu im odňal možnosť konať pred súdom. Navrhli preto, aby dovolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že tento opravný prostriedok odporcov je nedôvodný a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je správne (§ 96 ods. 2 O.s.p.). Odporcom nemohla byť odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo uhradením požadovanej sumy zanikol predmet sporu. Z týchto dôvodov žiadal, aby dovolací súd dovolanie zamietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal najskôr, či ich opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu,

b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Dovolanie odporcov nesmeruje proti rozhodnutiu uvedenému v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., jeho prípustnosť preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a tiež ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p. sa dovolací súd v ďalšom zaoberal otázkou, či v konaní nedošlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu) odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995).

Procesné vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nebodli v dovolaní tvrdené a ich existencia ani v dovolacom konaní nevyšla najavo. Podané dovolanie preto podľa týchto ustanovení nie je prípustné.

So zreteľom na dôvod prípustnosti dovolania, ktorý uviedli dovolatelia v ich mimoriadnom opravnom prostriedku, zameral sa dovolací súd osobitne na posúdenie opodstatnenosti ich tvrdenia, že v prejednávanej veci im bola odvolacím súdom odňatá možnosť pred ním konať. Odňatím možnosti konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných oprávnení, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo viacerých rozhodnutiach uviedol, že o odňatie možnosti pred súdom konať ide tiež v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého procesného dôvodu odmietne zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup nie sú dané (viď R 23/1994 a R 4/2003, ale aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/1996 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001). Prípustnosť podaného dovolania odporcov podľa § 237 písm. f/ O.s.p. by preto bola daná v prípade opodstatnenosti argumentácie dovolateľov, že v danom prípade neboli procesné predpoklady pre zastavenie konania. Dovolací súd vzhľadom na to pristúpil k posúdeniu, či konanie bolo v danom prípade zastavené v súlade so zákonom.

Navrhovateľ je v občianskom súdnom konaní tzv. dominus litis (pán sporu) v tom zmysle, že môže kedykoľvek za konania zobrať svoj návrh späť. Napriek uplatneniu dispozičnej zásady sa ale niekedy pre účinnosť späťvzatia vyžaduje stanovisko odporcu.

Ak navrhovateľ vezme návrh späť v čase pred rozhodnutím súdu prvého stupňa, je súd povinný skôr ako rozhodne o tom, či konanie zastaví (§ 96 ods. 1 O.s.p.), vyzvať odporcu aby sa vyjadril, či so späťvzatím súhlasí alebo nie. Ak je stanovisko odporcu negatívne, musí obsahovať aj vysvetlenie dôvodu nesúhlasu so späťvzatím návrhu. Ustanovenie § 96 ods. 2 O.s.p. ukladá súdu povinnosť zamietnuť návrh na zastavenie konania, ak odporca so späťvzatím návrhu nesúhlasí z vážnych dôvodov. Rozhodovacia prax súdov zastáva názor, že odporca v takejto procesnej situácii nemôže mať vážny dôvod pre nesúhlas so späťvzatím návrhu (o.i.) vtedy, keď už navrhovateľovi poskytol peňažné plnenie uplatnené návrhom (viď napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. februára 2007 sp. zn. 1 Cdo 144/2006).

Iná je však situácia, pokiaľ bol návrh vzatý späť v čase, keď už súd prvého stupňa rozhodol, jeho rozhodnutie ale ešte nenadobudlo právoplatnosť. Ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví (§ 208 O.s.p.).

Z ustanovenia § 208 vyplýva, že odporca nemusí svoj nesúhlas so späťvzatím návrhu odôvodňovať a už vôbec v ňom nemusí uvádzať „vážne dôvody“ svojho nesúhlasu s úkonom, ktorým navrhovateľ vzal svoj návrh späť. Ak odporca vyslovil svoj (čo aj bližšie neodôvodňovaný) nesúhlas, odvolací súd nemá inú možnosť a musí pokračovať v konaní (pozri aj Števček, Ficová a kol. – Občiansky súdny poriadok, Komentár, 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2009, 955 s.)

V danom prípade bol návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie ešte nenadobudlo právoplatnosť. Odvolací súd vyzval odporcov, aby sa vyjadrili, či so späťvzatím súhlasia alebo nesúhlasia. Odporcovia 1/ a 2/ procesným úkonom doručeným odvolaciemu súdu 27. marca 2012 vyjadrili so späťvzatím návrhu nesúhlas, ktorý aj bližšie odôvodnili.

Z dovolaním napadnutého uznesenia vyplýva, že odvolací súd nad rámec vymedzený ustanovením § 208 O.s.p. posudzoval vážnosť dôvodov odporcov vyjadrených v ich nesúhlasnom stanovisku k späťvzatiu návrhu, pričom dospel k záveru, že tento nesúhlas nevyvodzujú z vážneho dôvodu. Napriek jednoznačnému nesúhlasu odporcov v rozpore s ustanovením § 208 O.s.p. pripustil späťvzatie návrhu, rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil, i keď pre tento procesný postup súdu neboli splnené procesné predpoklady. Odvolacím súdom podaný extenzívny výklad uvedeného ustanovenia (spojený s požiadavkou „vážnosti dôvodov“ nesúhlasu odporcov so späťvzatím návrhu na začatie konania) je akousi právnou reminiscenciou na výklad majúci opodstatnenie v § 208 O.s.p. v znení do 31. augusta 2005, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 341/2005 Z.z. (do uvedeného dňa platilo, že súd späťvzatie nepripustí, ak s tým druhý účastník „z vážnych dôvodov“ nesúhlasí).

Od účinnosti zákona č. 341/2005 Z.z. považuje ustanovenie § 208 O.s.p. za relevantný a pre súd záväzný každý (aj bližšie neodôvodňovaný alebo z iného než vážneho dôvodu vychádzajúci) nesúhlas odporcu so späťvzatím návrhu.

Vzhľadom na to, že odvolací súd nesprávne posúdil podmienky pre zastavenie konania tým, že predpoklady stanovené platnou a účinnou právnou normou neprípustne rozšíril,

postupoval v rozpore so zákonom a odporcom odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je okolnosťou, so zreteľom na ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť. Dovolací súd preto napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243 b ods. 1 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. septembra 2013

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková